

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

לפני כב' השופטת איריס אילוטוביץ' סגל

מבקש (נתבע) ס.פ.
ע"י ב"כ אורית דרור-הראל

נגד

משיבה (תובעת) ו.פ.
ע"י ב"כ אריאל כצמן

החלטה

לפניי בקשה לסילוק על הסף. הבקשה מעלה לדיון את סוגיית הסמכות הבינלאומית בתובענות הנוגעות בענייני משפחה. האם בית המשפט בישראל קנה סמכות לדון בתובענה שעל הפרק, האם ביצעה המשיבה המצאה כדין לידי המבקש והאם בית משפט זה הוא הפורום הנאות. אילו עיקר השאלות המונחות לפתחי והדורשות הכרעה.

הבקשה הנוכחית מעוררת, בין השאר, שאלות הנוגעות בדיני ההמצאה מחוץ לתחום השיפוט הישראלי. וביתר פירוט, בעניין היקף שיקול הדעת העומד לרשות בית המשפט ביחס להמצאה מחוץ לתחום בעידן תקנות סדר הדין האזרחי החדשות, והפעלתו בנסיבות העניין.

רקע עובדתי

1. הצדדים אזרחי ותושבי רוסיה.
2. ביום 28.4.1990 הצדדים נישאו זה לזו בנישואין אזרחיים ברוסיה.
3. בין הצדדים לא נערך הסכם ממון.
4. בשנת 2011 רכש המבקש נכס מקרקעין בישראל הידוע כגוש XXX חלקה 84 יחידות 145+146 (להלן-"נכס המקרקעין"). ביום 17.3.2016 נרשמה הערת אזהרה במרשם המקרקעין על זכויותיו של המבקש בנכס המקרקעין (ראו נספח 4 לכתב התביעה – נסח טאבו עדכני ליום 18.6.2019).
5. ביום 7.10.2019 הגישה המשיבה בקשה ליישוב סכסוך (ראו י"ס 13345-10-19). בד בבד הגישה המשיבה בקשה לסעד זמני להטלת עיקול זמני, ומתן צו לאיסור דיספוזיציה בנכסים הרשומים על שמו של המבקש בישראל, ובכלל זה בנכס המקרקעין.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

6. בין השנים 2020-2021 התנהלו מספר תביעות בין הצדדים בבית המשפט ברוסיה. עיון במסמכים המצורפים לכתב ההגנה מלמד, כי הצדדים הגישו תביעות לבית המשפט ברוסיה בענייני התרת נישואין וחלוקת רכוש (תביעה הוגשה על ידי המבקש ותביעה שכנגד הוגשה על ידי המשיבה – נספח 1 לכתב ההגנה). הרכוש מושא התביעה שלפניי, אשר נמצא בישראל, לא נדון במסגרת התביעות ברוסיה.

7. ביום 6.7.2021 הגישה המשיבה תביעה הצהרתית, שבה עתרה מבית המשפט בישראל להצהיר, כי היא זכאית למחצית הזכויות בנכס המקרקעין, במיטלטלין המצויים בו ובכספים בחשבונות בנק בישראל (להלן-"**התביעה**").

8. לטענת המשיבה לבית המשפט לענייני משפחה בישראל (להלן-"**בית המשפט**"), הסמכות העניינית לדון בתובענה חרף העובדה, כי הצדדים הם אזרחי ותושבי רוסיה. לטענתה עצם העובדה כי **הנכסים שבנדון מצויים בישראל** מקנה לבית משפט בישראל את הסמכות לדון בתובענה שבעניינם.

9. בבקשה טען המבקש, בין היתר, כי יש לסלק את התביעה על הסף **בהיעדר סמכות בינלאומית**, ובשים לב כי בית המשפט ברוסיה הוא **הפורום הנאות** לדון בתביעה.

10. ביום 18.7.2021 נעתרה כבוד הרשמת דאז, לבקשתה של המשיבה באופן חלקי, כך שהוטלו עיקולים על מחצית זכויותיו של המבקש בנכס המקרקעין ובמחצית מזכויותיו בחשבון בנק (להלן-"**צו העיקול**").

11. ביום 7.4.2022 הגישה החברה אשר מחזיקה בנכס המקרקעין, הודעה לתיק בית המשפט בעקבות צו העיקול. לפיה הודעה זו, במהלך שנת 2017 העביר המבקש את זכויותיו בנכס המקרקעין ללא תמורה לגברת נינה בסנובה – אמו של המבקש. בשנת 2019 הושלם רישום ההעברה על שמה בפנקסי החברה.

תמצית טענות המבקש

12. בית משפט זה לא קנה סמכות בינלאומית לדון בתביעה - **התביעה לא הומצאה למבקש** בשטח מדינת ישראל ואף **לא התבקשה המצאה מחוץ לתחום**, כפי שנדרש לעשות בנסיבות העניין. עורך הדין משה פרידמן אליו טענה המשיבה כי המציאה את כתב התביעה, אינו מייצג את המבקש "כדרך קבע" ואינו כתובת להמצאה. גם ההמצאה לנכס המקרקעין בישראל אליה המציאה המשיבה את כתב התביעה איננה כתובת מגוריו של המבקש (אשר מתגורר דרך קבע ברוסיה), אינה מהווה מען להמצאת כתבי בי דין כדין. לפיכך **בית המשפט לא קנה סמכות בינלאומית** לדון בתביעה ויש להורות על דחייתה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

13. **בית משפט זה אינו הפורום הנאות לדון בתביעה** – הצדדים אינם אזרחי ישראל, אינם מתגוררים בה ואף אינם דוברים או קוראים את השפה העברית. הצדדים ניהלו הליכי גירושין לרבות הליכים בענייני רכוש לפני בית המשפט ברוסיה, בשתי ערכאות. המשיבה לא הייתה שבעת רצון מפסיקת הערכאה הראשונה ברוסיה, והגישה ערעור על ההכרעה בעניין חלוקת הרכוש בין הצדדים.

ביום 5.6.2020 ניתן פסק דין בערכאת הערעור ברוסיה במכלול טענות המשיבה ביחס לחלוקת הרכוש שבין הצדדים. ענייני הרכוש התבררו בבית המשפט ברוסיה וקיים מעשה בי דין. הפורום הנאות לדון בתובענה על כל טענות המשיבה ביחס לנכסיהם לכאורה של הצדדים, אשר לטענת המשיבה לא ידעה עליהם עת התנהלו ההליכים ברוסיה, הוא בית המשפט ברוסיה.

הצדדים אזרחי ותושבי רוסיה, דוברי השפה הרוסית, יידרשו תרגומי מסמכים רבים, אימות תצהירים בפני הקונסול ברוסיה וכו'. יתרה מזו, הדין החל בעניינם הוא הדין הרוסי (ראו סעיף 15 לחוק יחסי ממון, תשל"ג-1973). בניגוד לטענות המשיבה, אין למבקש כל זיקה לישראל ואין לו נכסים על שמו בישראל. גם נכס המקרקעין אליו מתייחסת המשיבה רשום על שם אמו של המבקש ושייך לה. לנוכח כל אלה, בית משפט זה הוא אינו הפורום הנאות לניהול התביעה אלא בית המשפט ברוסיה.

14. **לא התנהל הליך יישוב סכסוך** – יש להורות על מחיקת התביעה משלא קדם לה הליך ליישוב סכסוך על פי הוראות החוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה, תשע"ה-2014 (להלן: **"חוק להסדר התדיינויות"**).

15. **כתב התביעה אינו מגלה עלית תביעה ומהווה שימוש לרעה בהליכי משפט** – הצדדים סיימו לנהל את ההליכים המשפטיים בענייניהם הרכושיים בערכאה המתאימה בבית המשפט ברוסיה. הגשת התביעה לאחר תום הליכים אלה בבית המשפט לענייני משפחה בישראל מהווה ניסיון לערוך מקצה שיפורים, בעניין שהיה בידעת המשיבה בעת ניהול ההליך המשפטי ברוסיה. המבקשת נמנעה מלהעלות טענותיה בעניין זה בבית המשפט ברוסיה מכיוון שידעה שאין לה כל זכות בנכסים שבנדון.

16. לנוכח כל האמור לעיל, יש לסלק את התביעה על הסף ולחייב את המשיבה בהוצאות.

תמצית טענות המשיבה

17. התביעה מתייחסת רק לנכסים הנמצאים בישראל ועיקרה נוגע לנכס מקרקעין שנמצא בישראל, שרשום על שם המבקש. זהו מקור הסמכות הבינלאומית והמקומית של בית משפט זה.

18. טענת המבקש בעניין החלת הדין הרוסי היא טענה סתמית, המשיבה צירפה לכתב התביעה חוות דעת שלפיה הדין הרוסי בעניין שעל הפרק זהה לדין הישראלי. משכך אין כל מניעה לדון בתביעה בבית המשפט בישראל. בסיכומיה ביקשה המשיבה להרשות לה לצרף את חוות דעתה על פי הוראת סעיף 8 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה-1995.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

19. המשיבה מתייחסת בכתב התביעה אך ורק לרכוש משותף הנמצא בישראל ובעיקר נכס מקרקעין שנמצא בישראל. לפיכך כל הזיקות מצביעות על כך כי הפורום הנאות ביותר במקרה דנן הוא בישראל. אכיפת הסעדים המבוקשים (בעיקר סעדים לעיקול זמני) אפשרית אך ורק בישראל. ככל שהתביעה תידון בבית המשפט ברוסיה יהיה ממילא צורך בהגשת בקשה לאכיפת פסק הדין בישראל.

20. הראיות הרלוונטיות לתביעה נמצאות בישראל. מסמכי רכישת הנכס נערכו בישראל, הכספים לרכישת הנכס הועברו לחשבונו של עורך הדין פרידמן שנמצא בישראל ומשכך גם העדים הרלוונטיים נמצאים בישראל. המשיבה, אשר הגישה בעצמה את התביעה בישראל, תתייצב לדיון לצורך חקירתה והמבקש יוכל להיחקר בהיוועדות חזותית.

21. טענת המבקש למעשה בית דין היא טענה שקרית וחסרת תוס לב. ההליכים שהתנהלו בבית המשפט ברוסיה התייחסו אך ורק לנכסים ברוסיה ולא התייחסו כלל לרכוש הצדדים בישראל. עוד יודגש, כי באותם הליכים התבקש סעד של פירוק שיתוף ולא סעד הצהרתי כפי שהתבקש בתביעה דנן. התביעה לפירוק שיתוף שהוגשה ברוסיה הוגשה על ידי המבקש, והוא בעצמו בחר שלא לכלול באותה תביעה את הנכס שנמצא בישראל. על פי פסק הדין שניתן על ידי בית המשפט העליון ברוסיה בערעור "כל הרכוש שצברו הצדדים במהלך החיים המשותפים יש לחלק בחלקים שווים". לו המבקש מעוניין להחיל קביעה זו גם על נכס המקרקעין שנמצא בישראל, הרי ברור שהמשיבה רק תסכים להצעה זו.

22. לפי הוראת סעיף 4א(1) לחוק להסדר התדיינויות אין צורך בהליך ליישוב סכסוך טרם הגשת התביעה שבנדון, בשים לב כי שני הצדדים אינם מתגוררים בישראל.

23. כתב התביעה מעלה עילה למתן הסעד ההצהרתי המבוקש והסעד הזמני לעיקול.

24. לנוכח כל האמור לעיל יש לדחות את הבקשה לסילוק על הסף.

דיון והכרעה

25. התובענה הועברה לטיפול וקדם משפט נקבע ליום 13.7.2022. הצדדים השלימו טיעוניהם בכתב והגיעה עת ההכרעה.

26. סעיף 4א(1) לחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014 קובע כי הוראות החוק לא יחולו על הליך שמקום מושבו של צד לו אינו בישראל. משכך מקובלת עליו טענה המשיבה, כי לא הייתה חובה להגיש בקשה ליישוב סכסוך טרם הגשת התביעה היות ומקום מושבם של הצדדים שלפניי הוא ברוסיה.

27. בתקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן-"התקנות") נקבע כי :

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

"בעל דין יעלה טענת חוסר סמכות, תניית שיפוט זר או פורום בלתי נאות בהזדמנות הראשונה לאחר הגשת כתב התביעה; לא העלה בעל דין טענות אלה במועד כאמור, רשאי בית המשפט לפסוק הוצאות לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה". [ההדגשות מכאן ולהבא שלי – א' א' ס'].

28. בענייננו המבקש העלה טענותיו בהזדמנות הראשונה והמשיבה אף לא טענה אחרת.
29. משכך יש לברר טענותיו של המבקש הן בעניין סמכותו הבינלאומית של בית משפט זה והן בעניין שאלת הפורום הנאות לבירור התובענה.
30. בעמ"ש (ת"א) 51311-12-11 פלוני נ' פלונית (12.11.2013) נקבע בין היתר כי :

"בבואנו לבחון את סמכותו הבינלאומית של בית המשפט בישראל לדון בסכסוך בין הצדדים, עלינו לדלג מעל שתי משוכות, האחת - "משוכת הכינון" והאחרת - "משוכת שיקול הדעת", כפי שהן מכונות על-ידי ד"ר מיכאל קרייני בספרו השפעת הליך ברירת הדין על סמכות השיפוט הבינלאומי, 22 (2002). משוכת הכינון משמעה האם לבית המשפט בישראל סמכות על-פי דיני המשפט הבינלאומי הפרטי לדון בתביעה שהובאה לפתחו, והאם התקיימו בנסיבות העניין העילות המקימות את סמכות השיפוט מדעיקרא, בעוד משוכת שיקול הדעת משמעה מתן שיקול דעת לבית המשפט לבחון האם בנסיבות העניין יש להוציא את הסמכות שנרכשה מן הכוח אל הפועל, כאשר בענייננו, השאלה הרלוונטית היא האם בית המשפט בישראל הוא הפורום הנאות לדון בתביעה..."

סמכות בינלאומית והמצאת כתב התביעה

31. כל אימת שהסכסוך המשפטי נוגע בעניין המערב גורם זר, שאינו כפוף לסמכות השיפוט הישראלית, על הפורום הישראלי לבסס סמכות שיפוט בינלאומית (כמובן, לצד סמכותו המקומית והעניינית). וכדי לכווננה על התובעת להמציא תביעתה לנתבע הזר על פי הדין. ההוראות השונות בדיני ההמצאה "הן למעשה ההוראות הקובעות כיצד נרכשת סמכות בין-לאומית לדון בתביעה כל אימת שאין הוראה מיוחדת המקנה סמכות כזו בדרך אחרת" (סיליה וסרשטיין פסברג משפט בינלאומי פרטי 366 (כרך ראשון; 2013) (להלן: וסרשטיין פסברג)). שעה שלא עומדת על הפרק אפשרות להמציא את כתב התביעה לנתבע הזר בתוך תחומי המדינה, לנוכח מגוריו הקבועים ברוסיה, על התובעת לפעול לפי ההוראות העוסקות בהמצאה אל מחוץ לגבולות (תקנה 166 לתקנות שבאה חלף תקנה 500 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: "התקנות הישנות")).

32. בתקנה 166 לתקנות נקבע, בין היתר, כי :
- "בעל דין רשאי להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה בהתקיים אחד מאלה ובכפוף לתקנות 167 ו-168:
- ...
(3) נושא התובענה הוא מקרקעין המצויים בתחום המדינה";

33. בתקנה 167 לתקנות נקבע כי :

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

"(א) בעל דין המעוניין להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, יגיש בקשה בכתב לשם קביעת דרך ביצוע ההמצאה; בתצהיר התומך בבקשה יפורטו העובדות המבססות את עילת התביעה, העובדות המבססות את עילת ההמצאה מחוץ לתחום המדינה ופירוט המקום שבו נמצא הנמען או ייתכן שנמצא.

(ב) בית המשפט יורה על דרך ביצוע ההמצאה, לרבות הגשת כתבי הטענות, והוא רשאי להורות שבנסיבות העניין אין להמציא את המסמכים מחוץ לתחום המדינה".

34. בתקנה 168 לתקנות נקבע כי :

"הומצא לבעל דין כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, רשאי הוא לכפור בסמכות בית המשפט לדון בתובענה או לטעון כי הפורום הישראלי אינו הפורום הנאות לדון בתובענה; רצה הנתבע לכפור או לטעון כאמור, יגיש בקשה בכתב לא יאוחר מהמועד הקבוע להגשת כתב ההגנה; עשה כן, יימנה המועד להגשת כתב הגנה מיום ההחלטה בבקשה".

35. לטענת המבקש, המצאת כתב התביעה כפי שביצעה המשיבה בישראל אינה המצאה כדין, לא בישראל ולא מחוצה לה, כך שבית המשפט בישראל לא קנה סמכות לדון בתובענה.

36. בתא (ת"א) 2432-11-18 סוכנויות יעקבזון בע"מ נ' יוחאי גפני (26.10.2022) נקבע על ידי כבוד השופט ג' גונטובניק :

"תובעים רבים מעדיפים להמציא את כתב התביעה בתוך תחומי המדינה. למתכונת המצאה זו תועלתה רבה. ראשית, היא חוסכת, כמובן, במשאבים ומונעת את הסרבול הנלווה להמצאה מחוץ לתחום השיפוט. אבל חשוב יותר, המצאה שכזו מבססת, היא כשלעצמה, סמכות שיפוט של הפורום הישראלי, שעה שמדובר בתביעות גברא (in personam). סמכות שיפוט זו אינה מותנית בהכרה שיפוטית. אכן, הנתבע הזר יוכל לטעון, למשל, שהפורום המקומי אינו נאות לבירור ההליך, אך עדיין סמכות השיפוט קיימת. סמכות לחוד ושיקול דעת שיפוטי בעניין הפעלתה לחוד. מצב דברים זה הגיונו בצדו. "כלל יסוד בשיטת המשפט המקובל הוא, כי מי שנתפס ב'תחום הממלכה' כפוף לריבון, ואין צורך בקיומה של זיקה כלשהי, נוסף לעובדת הנוכחות, על מנת שבית משפט מקומי ירכוש סמכות שיפוט בינלאומית על נתבע" (טליה קונפינו-שר סמכות שיפוט על נתבע זר 24 (2000)). וכידוע, דיני ההמצאה שלנו שואבים משיטת המשפט המקובל...

...לעומת זאת, שעה שהנתבע הזר שוהה מחוץ לתחומי המדינה, עצם סוגיית הסמכות מסורה לשיקול דעת שיפוטי. הדברים היו מובהקים שעה שחלה תקנה 500 לתקנות הקודמות, שקבעה כבר בפתחה כי "רשאי בית המשפט או רשם שהוא שופט, להתיר המצאת כתב בי-דין אל מחוץ לתחום המדינה".

שיקול דעת זה עומד על מכונו, בשינויים מסוימים, גם בעידן התקנות החדשות. אמנם, חל שינוי בדין, ותקנה 166 לתקנות החדשות מאפשרת לבעל הדין להמציא כתבי טענות אל מחוץ לתחום השיפוט, בהתקיים התנאים שבתקנה. לשם כך עליו להגיש בקשה לשם קביעת דרך ביצוע ההמצאה (תקנה 167(א)). ועדיין, בית המשפט רשאי לקבוע שאין להמציא את המסמכים אל מחוץ לגבול השיפוט (תקנה 167(ב)). ומכאן שאין המדובר

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

בהמצאה אוטומטית, ועדיין נלווה לה שיקול דעת מהותי. זאת ועוד; לאחר ההמצאה רשאי הצד הזר לכפור בסמכות הבינלאומית (בהתאם לתקנה 168), ושוב ניכר שיקול הדעת השיפוטי שיש להפעיל.

גם מצב דברים זה הגיונו בצדו. שעה שהנתבע הזר – הוא או נציגו – אינו מצוי בארץ, ושעה שעל הפרק עומדת הפעלת הכוח השיפוטי הישראלי מחוץ לתחום השיפוט "על בית המשפט לנקוט זהירות רבה בדונו בסוגיה זו" (שקד, בעמ' 803).

37. המשיבה כלל לא הגישה בקשה להיתר המצאה מחוץ לתחום על פי הוראות תקנות 166-167 לתקנות. המשיבה שלחה את כתב התביעה לעורך הדין משה פרידמן, אשר ייצג את המבקש בעסקת רכישת נכס המקרקעין, ולידי השומר בכניסה לנכס המקרקעין. עוד טענה כי כתבי בי דין אף הומצאו לבאת כוחו של המבקש בהליך זה (ראו תגובת המשיבה מיום 3.4.2022).

38. בנסיבות אלה, אין מנוס מלקבל את טענת המבקש בעניין ולקבוע כי לא בוצעה המצאה כדין לידי המבקש. ואבהיר.

39. טרם ביצוע המצאה לנתבע שהוא אזרח ותושב זר, היה על המשיבה לעתור בבקשה מתאימה לבית המשפט לשם המצאת כתב בי-דין מחוץ לתחום השיפוט, וזאת כאמור על פי תקנה 167(א) לתקנות. לבקשה זו היה עליה לצרף תצהיר התומך בבקשה שבו מפורטות העובדות המבססות את עילת התביעה, העובדות המבססות את עילת ההמצאה מחוץ לתחום, ואת מקום מגוריו של הנתבע. המשיבה מטעמיה שלה בחרה שלא לעשות כן. ראו בעניין החלטת בית המשפט המחוזי ת"א (ת"א) זנון קלוגר נ' דאבל קיי מוצרי דלק 1996 בע"מ (9.5.2021), וכך החלטת כבוד השופטת ע' ברון ברע"א 1152/20 Royal Philips Electronic N.V נ' איתי לנואל (20.7.2021):

"כפי שעולה מנוסח הרישא של תקנה 500, אפילו אם נמצא שהתקיימו התנאים המנויים בתקנה 500(10), לביהמ"ש הוקנה שק"ד אם להתיר את ההמצאה. ככל שמדובר בהסדר זיוני מלאכותי שמטרתו אך להזיק לצדדים שלישיים זרים, לביהמ"ש נתונים שק"ד כמו גם סמכות להימנע במקרים המתאימים ממתן היתר המצאה אל מחוץ לתחום. ואולם המקרה הנדון אינו נמנה עם שורת חריגים אלה. יצוין כי אמנם בינתיים נכנסו לתוקף התקנות החדשות; אך גם במסגרתן, ואף שלכתחילה לא נדרש עוד היתר לצורך המצאה מחוץ לתחום, נתונה לביהמ"ש סמכות להורות "שבנסיבות העניין" שלפניו אין לאפשר את המצאת כתבי הטענות מחוץ לתחום המדינה."

40. ברע"א 3772/22 תרו תעשייה רוקחית בע"מ נ' הייט (25.10.2022) כבוד השופט ע' גרוסקופף פסק כי "בעוד שהדרך הראשונה [המצאה בגבולות המדינה ובכלל זה למורשה או לנציג] אינה דורשת כל פנייה לבית המשפט או בקשה ממנו, המצאה בדרך השנייה תלויה בהחלטה של בית המשפט בדבר האופן שבו תבוצע המצאה של כתב התביעה לנתבע הזר, וכפופה לשיקול דעתו בשאלה האם מתקיימות עילות ההמצאה הקבועות בתקנה 166 לתקסד"א החדשות" (שם, בפסקה 17).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

41. ב-רע"א 415/13 Roland Hecht נ' אדיר שפירא (10.4.2013) נקבע בין היתר כי :

"ככלל, מקום בו מדובר בהמצאת כתבי בי-דין למי ששוהה מחוץ לישראל, וכתובתו שם ידועה, יש לעשות שימוש במסלול הדיוני הקבוע בתקנה 500 לתקנות סד"א, שכן סמכות השיפוט של בית המשפט נקנית במובן הבינלאומי מכוח ביצוע המצאה לנתבע על-פי ההיתר שנתן בית המשפט להמצאה מחוץ לתחום השיפוט (אורי גורן, סוגיות בסדר דין אזרחי, 44 (מהדורה עשירית, 2009) (להלן: גורן)). ואולם, דבר המצאת ההזמנה אל מחוץ לתחום השיפוט מחייב זהירות רבה כיוון שכמוהו כהפעלת הריבונות של ישראל – בתוך תחומי מדינה אחרת, והדבר עשוי להיחשב לכדי פגיעה בריבונות של מדינה זרה.

"המצאת כתב תביעה אל מחוץ למדינה אינה אלא ביטוי דיוני להטלת מרות שיפוטם של בתי המשפט בישראל על נתבע היושב מחוץ לתחום השיפוט, מרות שכרוכה בה סכנה להתנגשות סמכויות ולפגיעה בכללי הנימוס הבינלאומי... כאשר נתבע אינו כפוף לשיפוט המדינה, אין להביאו לדין בישראל אלא בעניינים המנויים בתקנה 500. תקנה זו קובעת רשימה סגורה של עילות שבהן מוסמך בית המשפט להרחיב את יריעת השיפוט על-ידי כך שיתיר המצאת הזמנה מחוץ למדינה. בעל-דין הפותח בהליך נגד אדם הנמצא מחוץ לתחום השיפוט חייב לקבל היתר להמצאה, כאמור בתקנה 500 לתקנות" (גורן, 728-729).

...

ואולם – אפילו נתקיימו התנאים הקבועים בתקנות, לעולם אין זכות קנויה בידי התובע לקבלת ההיתר (ראו י. זוסמן, סדרי הדין האזרחי, (מהדורה שביעית, ש' לוי עורך, 1995), 240-241 (להלן: זוסמן)). קרי – לפי תקנה 500 לתקנות סד"א, כאשר עסקינן בנתבע זר שמבקשים להמציא לו כתבי בי-דין מחוץ לתחום השיפוט, אכן יש לקבל את היתר בית המשפט להמצאה (ראו זוסמן, 239)). הלכה פסוקה היא כי גם אם שוכנע בית-המשפט כי קמה אחת העילות המנויות בתקנה למתן היתר המצאה, עדיין נתון לבית המשפט שיקול דעת לבחון האם זה מן הראוי, בנסיבות המקרה, להתיר את ההמצאה אל מחוץ לתחום השיפוט הישראלי (ראו למשל: רע"א 2705/97 הגבס א' סיני (1989) בע"מ נ' The Lockformer Co, פ"ד נב(1) 109, 112 (1998)). הטעם לגישה הזו היא שמצווה בה בית-המשפט בהקשר זה נעוץ בעובדה שהמצאה אל מחוץ לתחום השיפוט מקנה לבית-המשפט בישראל סמכות לדון בתביעה שבדרך כלל אין לו סמכות לדון בה, והדיון בה עלול להביא להתנגשות סמכויות ולפגיעה בכללי נימוס בינלאומיים (ראו למשל: ע"א 837/87 הוידה נ' הינדי, פ"ד מד(4) 545 (1990))."

42. הנה כי כן, המשיבה לא עתרה בבקשה להיתר המצאה מחוץ לתחום על פי הדין. המשיבה אף הגדילה לעשות, ובכתב התביעה ציינה את כתובתו של עורך הדין משה פרידמן כמען להמצאת כתב התביעה, ובהמשך ציינה את כתובת נכס המקרקעין כמען המבקש. יתרה מכך, המצאה לעורך דין אשר ייצג את המבקש בעבר בעסקת מקרקעין ולשומר בבניין שבו לכאורה למבקש זכויות באחד הנכסים, כאשר המשיבה יודעת היטב כי המבקש מתגורר דרך קבע ברוסיה ואין המדובר במקום מגוריו של המבקש, אינם מהווים המצאה גם לא בתחומי ישראל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

43. כלל הידיעה לבדו אינו יכול להקנות סמכות בינלאומית לבית המשפט הישראלי. כך נקבע ב-רע"א 415/13 Roland Hecht נ' אדיר שפירא (10.4.2013) ביחס לכלל הידיעה, כאשר טרם ניתן היתר המצאה מחוץ לתחום:

"...כלל הידיעה" לבדו אינו יכול להקנות סמכות בינלאומית לבית המשפט הישראלי, וכי על מנת להמציא כדין את בקשת האישור למבקשים באופן שיקנה לבית המשפט סמכות בינלאומית לדיון בבקשה לאישור תובענה נגזרת, היה על המשיבים לפנות לבית המשפט בבקשה לקבלת היתר המצאה אל מחוץ למדינת ישראל, כקבוע בתקנה 500 לתקנות סד"א (לעמדה דומה ראו את החלטת בית המשפט המחוזי בת.א. 44747-03-10 נגר כדורי וזמירה בע"מ נ' Atlas Estates (Vagany) Ingatlanforgalmazo Kft [פורסם בנבו] (21.6.2011)). משלא עשו כן, הבקשה לאישור הומצאה למעשה בלא נטילת רשות מבית המשפט למסירתה מחוץ לתחום השיפוט ולפיכך, ההמצאה חסרת תוקף (גורן, 729). אם-כן, בנסיבות אלה, החלת "כלל הידיעה" ככלי לקניית סמכות שיפוט בינלאומית בניגוד למסלול הדיוני שנקבע בתקנה 500 לתקנות סד"א, אינה אפשרית. קניית סמכות בינלאומית היא שאלה מהותית וספק אם ניתן לקבוע כי הסמכות הזו נקנית באמצעות 'כלל הידיעה':

"שעה שבית המשפט דן בבקשה להיתר המצאה אל מחוץ למדינה עליו לנקוט זהירות, שהרי כל ספק פועל לטובת תושב החוץ ונגד הזמנתו להתדיין בישראל. הסוגיה מוסדרת אמנם בתקנות, אך אין זו שאלה דיונית גרידא כי אם מהותית" (גורן, 731).

18. טעם נוסף המחזק את מסקנתי האמורה מתבסס על העובדה כי ההשלכות של אישור ידיעתו של בעל דין כהמצאה כדין, הן חריפות בהרבה כאשר מדובר באישור המצאה לחו"ל – אשר אמורה להקנות למדינת ישראל סמכות שיפוט בינלאומית בבקשה לאישור תובענה נגזרת, ולא בנקל יאשר בית המשפט המצאה שכזו. לפיכך, המצאה לחו"ל תתאפשר רק לאחר קבלת היתר המצאה כדין; ורק לאחר שיינתן היתר כאמור, אולי ניתן יהיה להחיל את "כלל הידיעה" ובכך להכיר בידיעתו של בעל דין כהמצאה בפועל".

44. החלופה, אשר מכוחה יכלה המשיבה לבקש היתר המצאה מחוץ לתחום השיפוט, היא זו הקבועה בתקנה 166(3) לתקנות.

45. ב-עמ"ש (ת"א) 51311-12-11 פלוני נ' פלונית (12.11.2013) נקבע על ידי כבוד השופט ד"ר קובי ורדי בין היתר כי:

"לטעמי, תביעה למתן פסק דין הצהרתי המסדיר את יחסי הממון בין בני זוג, אינו בבחינת תביעה במקרקעין לעניין בחינת הסמכות הבינלאומית, וזאת למרות שרכוש בני הזוג כולל נכסי נדל"ן שלגבי הזכויות בהם צריך להכריע. אכן, במסגרת התביעה תתבררנה זכויותיהם של הצדדים בנכסי נדל"ן מסוימים ומדובר לכאורה, בתביעה במקרקעין במובנה הצר (ברי, כי תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין היא תביעה במקרקעין), אך אני סבור שבבואנו ליתן פרשנות למונח "תביעה במקרקעין" לצורך בחינת הסמכות הבינלאומית, יש ליתן למונח זה פרשנות מצמצמת, כך שכאשר מדובר בתביעה להלכת השיתוף בין בני זוג, המתייחסת למסת נכסים שונים, הכוללת הן נכסים ניידיים והן לא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

ניידים, אין לראות בתביעה "כתביעה לגבי מקרקעין" לצורך בחינת הסמכות הבינלאומית, אלא תביעה ליישום הלכת השיתוף. במילים אחרות, לצורך קביעת הסמכות הבינלאומית, יש לבחון את מבחן הסעד המבוקש בכללותו ולא "לפרקו לגורמים", דבר שעשוי לגרום לכך שהצדדים יאלצו להתדיין במספר מקומות בעולם, בהתאם לפיזור נכסיהם, וכתוצאה מכך תגרום בהכרח התמשכות הליכים וייווצר קושי להגיע לפתרון כולל של המחלוקת, כפי שרצוי לעשות, בפרט כאשר עסקינן בסכסוך בין בני משפחה".

ובהמשך פסק הדין קבע כבוד השופט ישעיהו שנלר כי :

"...בעת שעסקינן בנסיבות של תביעה ליישום הלכת השיתוף ועל אחת כמה מעת שעסקינן ביישום הלכת איזון המשאבים, אין מקום כי בני זוג יידרשו לנהל הליכים נפרדים ביחס לכל רכוש ורכוש ובהתאם למקום הימצאו. ככל שעסקינן באיזון משאבים, דומה כי אין רלוונטיות למקום הימצא הנכסים הואיל ובית המשפט דן בשווים של הנכסים מצד אחד והחובות מצד שני, ומשכך אין מקום לדיון נפרד הן ביחס לזכויות והן ביחס לחובות. ... נראה, כי גם בחינת המדיניות המשפטית הראויה ככל שעסקינן ביישום בחינת שאלת רכוש של בני זוג, דרך כלל, אין מקום להפרדה ולהתדיינות במספר מדינות".

46. בענייננו אין המדובר בתובענה לפירוק שיתוף בנכס מקרקעין. המשיבה הגישה תביעה לפסק דין הצהרתי, שבה ביקשה מבית המשפט להצהיר כי היא זכאית למחצית הזכויות בנכס המקרקעין ובנכסי מיטלטלין נוספים בטענה כי אלה נרכשו מכספים משותפים של הצדדים. כאמור, אין לראות בתביעה זו כתביעה שנושאה הוא "מקרקעין המצויים בתחום המדינה" כמשמעותה בתקנה 166(3) לתקנות.

47. בנסיבות העניין נראה כי אף לו הייתה המשיבה עותרת בבקשה להיתר המצאה מחוץ לתחום, ספק בעיני אם בית המשפט בישראל היה קונה סמכות לדון בתובענה.

48. גם בטענת המשיבה, כי המצאת המסמכים לבאת כוח המבקש בהליך זה היא המצאה נוספת שביצעה לידי המבקש, אין ממש. בתקנה 169 לתקנות הדנה בכפירה בסמכות נקבע כי :

"כפר הנתבע בסמכותו הבין-לאומית של בית המשפט, טען להיותו של הפורום הישראלי פורום בלתי נאות או מינה עורך דין בישראל לשם כך, לא יהיה ניתן להמציא לו את כתבי הטענות בתחום המדינה, אם הגיע לישראל והוא שוהה בה לצורך הדיון; כמו כן לא יהיה ניתן להמציא לעורך הדין המייצג אותו, ולא יראו בכל פעולה שלו או של עורך דינו ויתור על הכפירה בסמכותו הבין-לאומית של בית המשפט, זאת עד ארבעה עשר ימים לאחר מתן החלטה בטענות הנתבע בעניין זה, או מועד אחר כפי שיוורה בית המשפט בעת מתן ההחלטה".

49. אין לראות בהמצאות שבוצעו על ידי המשיבה לידי המבקש כהמצאות כדין בענייננו. הדברים נכונים אף לו הייתה המשיבה מגישה בקשה להיתר המצאה כפי שנדרשה לעשות על פי הדין. הנה כי כן, בית משפט זה כלל לא קנה סמכות לדון בתובענה שעל הפרק.

50. ב-תלה"מ (חד') 42835-10-19 פלוני נ' פלוני (17.5.2020) נקבע בין היתר כי :

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

"על בית המשפט הבוחן את הבקשה לפי תקנה 500 לבחון שלוש דרישות: עילת ההמצאה - על התובע לשכנע את בית המשפט כי עומדת לו "תביעה ראויה לטיעון". זוהי רמת הוכחה נמוכה מזו הנדרשת בהליך אזרחי רגיל, קרי מאזן ההסתברות; עילת התובענה - על בית המשפט להשתכנע שמתעוררת "שאלה רצינית" שיש לדון בה. מטרת השאלה לוודא כי התובענה אינה טורדנית או תובענת סרק. זהו סטנדרט נמוך יותר מ"תביעה הראויה לטיעון"; נאותות הפורום - במסגרת זו נדרש בית המשפט לבחינת הדין החל על הסכסוך; נגישות הצדדים לראיות; יעילות ההליך; הנושאים המשפטיים והמעשיים המעורבים, שיקולי צדק וכו' (ע"א 9725/04 אשבורן חברה לסוכנויות ומסחר בע"מ נ' CAE Electroics Ltd (פורסם במאגרים המקוונים) [פורסם בנבו] (4.9.2007), תא (מרכז) 11845-08-18 בי.אס.די קראון בע"מ נ' גרגורי גורטובוי (פורסם במאגרים המקוונים) [פורסם בנבו] (12.8.2019))."

51. כלומר, לו הייתה מגישה המשיבה בקשה להיתר המצאה היה עליה להוכיח את נאותות הפורום של בית המשפט בישראל. בע"א 3908/08 תיקו בע"מ נ' FOREM BAGCO INC. (26.8.2010) נקבע כי:

"...כאשר הטענה בדבר פורום לא נאות מועלית בפני בית משפט ישראלי במסגרת הליך הנוגע למתן היתר להמצאת התובענה אל מחוץ לתחום השיפוט, דהיינו בטרם רכש בית המשפט הישראלי סמכות לדון בה, הנטל מוטל על התובע להראות כי הפורום הישראלי הוא הפורום הנאות (והוא הדין כאשר דן בית המשפט בבקשה לביטול היתר המצאה שניתן על פי צד אחד, שהדיון בה הינו למעשה דיון בבקשה המקורית, שם, בעמוד 472). לעומת זאת, מקום שטענה בדבר נאותות הפורום מועלית בפני בית משפט ישראלי המוסמך לדון בתובענה, הנטל הוא על הנתבע הטוען לאי-נאותות הפורום הישראלי לשכנע כי פורום זר (שיש לו סמכות לדון בתובענה) הוא הפורום הנאות וה"טבעי" לדון בתובענה."

52. ניתן לראות בבחירתה של המשיבה שלא להגיש בקשה להיתר המצאה כניסיון "להסיר מעליה" את הנטל להוכחת טענתה כי בית המשפט בישראל הוא הפורום הנאות לדון בתובענה.

53. לנוכח כל האמור לעיל, סבורתני כי אף אם הייתה מוגשת בקשה להיתר המצאה מחוץ לתחום על פי תקנות 166-167 לתקנות, וככל שהמשיבה הייתה עומדת בנטל ההוכחה לעניין עילת ההמצאה ועילת התובענה, ברי כי היה על בית המשפט לבחון את נאותות הפורום. הנה כי כן, המשיבה שלפניי אף לא טרחה לבסס עילת המצאה, וזאת לנוכח אי הגשת בקשה כדין.

54. במקרה דנן, אין מנוס מקבלת טענתו של המבקש כי בית משפט זה אינו הפורום הנאות לדון בתובענה אלא בית המשפט ברוסיה, כפי שיובהר להלן.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

טענת הפורום הלא נאות

55. שאלת הפורום הנאות היא שאלה שבשיקול-דעת בית המשפט. שאלה זו תוכרע על ידי בית המשפט באמצעות מבחן מירב הזיקות, שבמסגרתו ייבחנו שיקולים שונים, אשר מתייחסים בחלקם לצדדים עצמם ובחלקם לציבור הרחב.
56. כך, אף אם בית המשפט בישראל קנה לעצמו סמכות לדון בתובענה, רשאי הוא שלא לדון בה אם מצא כי קיים פורום זר המתאים יותר לקיום הדיון בתובענה.
57. ב-רע"א 4716/93 החברה הערבית לביטוח שכס נ' עבד זריקאת, פ"ד מח(3) 265, 270-269 (1994) נקבע, בין היתר, כך:

5. "נקודת המוצא היא כי לבית המשפט כאן יש סמכות לדון בתביעה, ושאלת הפורום הנאות היא שאלה שבשיקול-דעת בית המשפט, והוא מפעיל אותו על-פי קריטריונים מקובלים. אומר השופט ברק (כתוארו אז) בע"א 300/84 [3] הנ"ל, בעמ' 385: "המבחן המכריע בעניין זה הינו - כפי שעמד עליו השופט ריד (lord reid) בפרשת atlantic star האם הפורום המקומי הוא 'פורום טבעי'... או שמא קיים פורום טבעי זר, בעל סמכות".

בקביעת טבעיות הפורום יש להתחשב בנסיבות כולן וליישם את מבחן מרב הזיקות הרלוואנטיות אשר להן הקשר האמיתי, המשמעותי והמהותי למקרה נושא הדיון. מבחן זה מקובל הן במשפט האנגלי, הן במשפט האמריקני, והן במשפט הישראלי.

6. קיימת הבחנה בין שני סוגי שיקולים המנחים את בית המשפט: האחד מתייחס לבעלי הדיון; והשני, לציבור הרחב. בין השיקולים המתייחסים לבעלי הדיון, ניתנת הדעת לנוחות הצדדים, למקום מגורי העדים, לאפשרות לחייב עדים להעיד ולהוצאות הכרוכות בהבאתם, לאפשרות לערוך ביקור במקום האירוע אם יתעורר צורך בכך ולאפשרות לאכוף את פסק הדין. לשם קביעת הזיקות נבחנים, בין השאר: מקום מושבם של הצדדים, המקום שבו הם מנהלים את חייהם, המקום שבו הם מנהלים את עסקיהם ומקום אירוע התאונה. כן נשקלות האפשרות המעשית של הגשת התביעה בפורום הזר והשאלות אם תהיה לאותו פורום סמכות הן על התובע והן על הנתבע ואם הסעד שיקבל התובע יהיה דומה במהותו לסעד בפורום שנבחר וישקף צדק מהותי, או יהיה בלתי סביר באופן קיצוני. שוני בלבד בסכום הפיצויים או בסעד שיינתן בפורום הזר אינו מצדיק אי-העברת הדיון לאותו פורום, כל עוד ייעשה עם הצדדים צדק מהותי.

7. במישור השיקולים הציבוריים נמנים, בין השאר: הבעייתיות שברכיכוז תובענות במרכזים עמוסים, היתרון ביישוב סכסוכים מקומיים בסביבתם הטבעית והרצון שהתביעות תידונה לפני בית-משפט המכיר את הדיון. שאלת ההתייחסות לשיקולים אלה הושארה עד כה בצריך עיון (בע"א 300/84 [3] וב ע"א 2705/91 [1] הנ"ל). עם זאת הביע הנשיא שמגר עמדתו, ששיקולים אלה ראויים להישקל, באומרו: "עם זאת, ברצוני לציין כי לכאורה איני רואה סיבה מדוע לא ניתן יהיה, בדרך כלל, להתייחס לשיקולים הציבוריים ואף להעניק להם משקל, כאשר כפות המאזניים שבין הצדדים מעוינות. ניתן להקשות ולשאול: מדוע תישא מערכת המשפט הישראלית - באמצעות החברה - בעומס הכבד של תביעות וניהול התדיינות שאינן קשורות לה..." (ע"א 2705/91 [1] הנ"ל, בעמ' 577).

58. ב-רע"א 2737/08 אורי ארבל נ' TUI AG (29.1.2009) נקבע, בין היתר, כי:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

16" ככלל, לאחר שבוצעה המצאה כדין לנתבע הזר, על בית המשפט לשקול האם בית משפט בישראל הינו הפורום הנאות לניהול התביעה, כאשר הנטל להוכיח כי בית המשפט הישראלי אינו הפורום הנאות לדון בתביעה מונח לפתחו של הנתבע [ראו: ע"א 4601/02 ראדא תעשיות אלקטרוניות בע"מ נ' Bodstray Company Ltd, פ"ד נח(2) 465, 472 (2004); והשוו: ע"א 2705/91 אבו-ג'חלה נ' חברת חשמל מזרח ירושלים בע"מ, פ"ד מח(1) 554, 573-572 (1993) (להלן - עניין אבו ג'חלה)].

17. שלושה מבחנים משמשים לצורך בחינת השאלה האם הפורום הישראלי, או שמא פורום זר כלשהו, הוא הפורום הנאות לדון בתובענה: (1) איזה פורום משפטי הוא בעל "מרב הזיקות" בנוגע לסכסוך; (2) מהן הציפיות הסבירות של הצדדים ביחס למקום ההתדיינות בסכסוך שנתגלע ביניהם; (3) שיקולים ציבוריים, והעיקרי שבהם הוא מהו הפורום שיש לו עניין אמיתי לדון בתובענה. נעבור ליישום מבחנים אלה על נסיבות המקרה שלפנינו."

59. מקום מושבם הקבוע של הצדדים (ברוסיה), מקום עריכת טקס הנישואין (ברוסיה), מקום עריכת הגירושין (ברוסיה), העובדה כי מחזיקים הצדדים נכסים שמרביתם מחוץ לישראל (ברוסיה), בין הצדדים שלפני התקיים הליך משפטי בעניין זכויותיהם הרכושיות של הצדדים לפני בית המשפט ברוסיה - כל אילו מלמדים על כך שמירב הזיקות מצביעות על היותו של בית המשפט הרוסי כפורום הנאות להמשך בירור ההליך, שכבר החל שם ושיש לו עניין אמיתי וראוי לדון בתובענה. ועל כן גם מהטעם של שיקולים ציבוריים ומערכתיים, עולה כי רוסיה היא הפורום הנאות.

60. לנוכח כל הנסיבות הנזכרות לעיל, אף ניתן לקבוע כי ציפיתם הסבירה של הצדדים הייתה כי סכסוך שיתגלע ביניהם יידון אף הוא בבית המשפט ברוסיה.

61. ביום 7.10.2019 הגישה המשיבה בקשה ליישוב סכסוך (ראו י"ס 13345-10-19). במסגרת אותו הליך הגישה המשיבה בקשה לסעד זמני להטלת עיקול זמני ומתן צו לאיסור דיספוזיציה בנכסים הרשומים על שמו של המבקש בישראל, ובכלל זה בנכס המקרקעין. בבקשה טענה המשיבה כי מספר חודשים קודם לכן החלה לברר האם למבקש נכס בישראל.

כבר משנת 2019, עת התנהלו הליכים משפטיים בעניינם של הצדדים בבית המשפט ברוסיה, ובכלל זה בעניין רכושם, ידעה המשיבה על אודות נכס המקרקעין. חרף זאת, בחרה שלא להעלות טענותיה בפני אותו פורום ברוסיה והמתינה עד לתום ניהול ההליכים המשפטיים שם, כולל אלה שבערכאת הערעור. רק בתום אותם הליכים הגישה המשיבה את התביעה דין בבית המשפט בישראל.

62. בהתנהלות זו של המשיבה ואף בהתנהלותה בעניין אופן המצאת כתבי דין למבקש ועתירה למתן פסק דין בהיעדר הגנה על סמך המצאות אלה, יש בהם משום חוסר הגינות ותום לב. התנהלות זו של המשיבה פועלת כנגדה בפרט כאשר על הפרק תובענה לפסק דין הצהרתי המחייב את המשיבה בחובת תום לב מוגברת.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

63. גם מהטעם של **שיקולי יעילות** ראוי היה שכל ענייני הרכוש של הצדדים יידונו במאוחד. על הצדדים היה להציג לפני בית המשפט ברוסיה את התמונה המלאה ולהציג את כלל נכסי הצדדים, לרבות אילו שבהם שנויה במחלוקת. נראה כי המשיבה בהתנהלותה מנעה זאת. בשים לב, כי במועד ההליכים ברוסיה הגישה בד בבד הליך יישוב סכסוך בישראל, כך שידעה גם ידעה על אודות נכס המקרקעין בישראל במועד שבו התקיימו ההליכים ברוסיה, ומסיבותיה שלה בחרה שלא לתבוע אותו ברוסיה. הנה כי כן, שיקולי היעילות אף הם מטילים את הכף לטובת המשך ההתדיינות בבית המשפט ברוסיה, אשר מכיר את הצדדים, את הסכסוך ביניהם ואת פסקי הדין שניתנו בעניינם.

64. לא מצאתי ממש בטענת המשיבה כי הראיות הדרושות להוכחת תביעתה מצויות ממילא בישראל. לטענת המשיבה, נכס המקרקעין נרכש באמצעות כספים משותפים של הצדדים, שהתקבלו במהלך החיים המשותפים בעיקר מניהול העסקים המשותפים של הצדדים. לטענתה המבקש העביר כספים מהעסק המשותף של הצדדים לחשבונות בנק בישראל ובקפריסין. בנוסף טענה, כי המבקש לא קיבל ירושה, לא זכה בהגרלה ובשנים האחרונות הוא עובד כשכיר ברשות לרכבות ברוסיה ושכרו לא עולה על 1,500 דולר לחודש (ראו סעיפים 15-17 לכתב התביעה).

מנגד טען המבקש כי הכספים, אשר שימשו לרכישת נכס המקרקעין, אינם כספים משותפים, אלא כספים שקיבלו הוא ואמו מדודתו, הן במהלך חייה במתנה והן לאחר מותה באמצעות צוואה לטובתם. לטענתו דודתו הייתה אישה ערירית ואמידה מאוד, בכירה במפלגה הקומוניסטית וצברה רכוש רב וכספים שניתנו במתנה וירושה (ראו סעיפים 37-38 לכתב ההגנה).

ברי כי ראיות להוכחת טענות אלה של הצדדים אינן מצויות בישראל, ולמעשה השאלה העיקרית לבירור התובענה היא **מקור הכספים למימון רכישת נכס המקרקעין**.

65. אומנם יש ממש בטענת המשיבה כי המבקש ועדים אחרים יוכלו להיחקר באמצעות היוועדות חזותית ולא להגיע לישראל לצורך בירור ההליך. באופן דומה נקבע בפסיקה כי יש לעשות שימוש בטענת הפורום הלא נאות בזהירות בשים לב לעידן המודרני (ראו למשל תא (ת"א) 40773-10-18 Ashland Inc נ' **רותם אמפרט נגב בע"מ** (6.2.2022)). עם זאת, לא מצאתי כי יש בטיעון זה להטות את הכף לטובת קביעה כי ישראל היא הפורום הנאות לבירור התובענה. אל לנו לשכוח כי התרשמות ישירה מהעד ומסימני האמת בזמן העדות היא העדיפה ומהווה את דרך המלך.

66. כפי שכבר נקבע אין כל מניעה שטריבונל זר יכריע בשאלת הזכויות של הצדדים בנכסים המצויים מחוץ למדינת מושבם ובמקרה זה בישראל. נראה כי לא מן הנמנע כי טריבונל זה אף יוכל להכריע בתביעה לפירוק שיתוף של נכס המצוי בישראל (לעניין זה ראו תמ"ש (ת"א) 8291-03-13 י' ע' נ' **אפ' ע'** (17.08.2014)). מכל מקום, לא מונחת לפני תובענה לפירוק שיתוף.

67. בהחלטה ב-ת"א (חיפה) 31294-08-19 **פריש ואח' נ' פריש ואח'** (30.8.2021), עליה נסמכת המשיבה, לא נדונה כלל שאלת הפורום הנאות אלא הסמכות הבינלאומית בלבד. שם נקבע כי **"במקרה**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 10368-07-21 פ. נ' פ.

שלפנינו אציין כי הקרקע נשוא התביעה נמצאת בחדרה בתוך ישראל, דבר שמקנה סמכות לבית המשפט בישראל לדון בתביעה לגבי הקרקע הנמצאת בגבולות ישראל. "... עוד יושם אל לב כי לא כל הצדדים באותו מקרה היו אזרחים ותושבים זרים כמו במקרה שלפניי.

68. לצדדים שלפניי יש זיקה אחת בלבד לישראל, וזה מיקומו של נכס המקרקעין המצוי בישראל. הא ותו לא. לא מצאתי כי במקרה דנן, יהיה בכך כדי להטות את הכף לטובת המשיבה בקביעת הפורום הנאות בישראל.

69. לנוכח כל האמור לעיל, ומשעה שהמשיבה כלל לא טרחה להגיש בקשה להמצאת כתב התביעה ולפעול על פי התקנות והדין המהווים את שער הכניסה להבאת אזרח זר להתדיין לפני בית משפט בישראל אני קובעת כי **בית משפט זה נעדר סמכות בינלאומית לדון בתובענה וכי הפורום הנאות לדון בה הוא בית המשפט ברוסיה.**

התוצאה

70. על רקע כל אלה אני מוחקת את התובענה שלפני מחמת חוסר סמכות בינלאומית, אי המצאה כדין של כתב התביעה ושיקולי הפורום הנאות.

71. המשיבה תישא בהוצאות המבקש בבקשה זו בסך 7,500 ₪. אי תשלום ההוצאות תוך 30 יום ממתן החלטה זו יוסיף להן הפרשי ריבית והצמדה כחוק.

72. על מנת לאפשר למשיבה להגיש תביעה מתאימה לפורום הנאות כאמור או לחילופין לערער על פסק דין זה, תוך שמירה על זכויותיה הנטענות בנכסים שבנדון, אני מורה כי העיקול מיום 18.7.2021 יותר על כנו במשך 45 ימים מהיום.

73. המזכירות מתבקשת לשלוח ההחלטה לצדדים ולסגור התיק.

ניתן היום, ט' חשוון תשפ"ג, 03 נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.

איריס אילוטוביץ' סגל, שופטת